

Горбунова О., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ДИТИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ США: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Питання визначення походження дитини є актуальними для кожної країни у будь-який період її розвитку. Без перебільшення можна стверджувати, що належне регулювання відносин: батьки – діти, є запорукою її майбутнього.

Активний розвиток відносин щодо визначення походження дитини в США розпочався ще в період колоніальної залежності Північної Америки від Великобританії. Для цього періоду визначальним було те, що лише діти, народжені в шлюбі, користувалися юридичним захистом держави. У позашлюбних (незаконнонароджених) дітей не було правового зв'язку з батьком, в тому числі, вони не мали права бути спадкоємцями після його смерті [1, с. 274].

З середини XVII століття і до кінця XIX століття в США величезну роль продовжував відігравати факт народження дитини в законному шлюбі: лише законно народжені діти були наділені правом на спадкування після своїх батьків. Узаконення дітей могло мати місце внаслідок наступної реєстрації шлюбу батьками. При чому, процедура узаконення дитини здійснювалась у відповідності із законодавством штату – районним судом загальної юрисдикції чи спеціалізованим судом по сімейним та спадковим справам. Окрім цього, допускалося узаконення дитини шляхом добровільного визнання чоловіком свого батьківства. Слід також наголосити, що батьківською владою стосовно позашлюбної дитини наділялась лише мати, однак, за необхідності батько був зобов'язаний надавати дитині утримання.

Історично склалося, що у Великобританії та в Північній Америці норми, що регулювали встановлення батьківства розвивалися одночасно з нормами, що встановлювали обов'язок батька виплачувати кошти на утримання дитини. Такий обов'язок біологічного батька утримувати свою позашлюбну дитину, первісно виник у Великобританії в 1576 році. Дія такої норми була чинною впродовж тривалого проміжку часу, аж до остаточного звільнення США від колоніальної залежності.

І лише в 1844 році у США всі матері, які не перебували в шлюбі з батьком дитини, незалежно від їхнього матеріального стану, отримали право звертатися до суду з позовами про встановлення батьківства. Слід вказати, що батьківство встановлювалось доволі примітивним способом –

суд просто порівнював зовнішність дитини із зовнішністю ймовірного батька та виносив відповідне рішення. А вже з 1870 року позови про встановлення батьківства стали носити кримінально-правовий характер [2].

Основними прецедентами по встановленню батьківства стали - Stanton v. Willson (1808, Коннектикут), Van Valkinburgh v. Watson (1816, Нью-Йорк), Tomkins v. Tomkins (1958, Нью-Джерси) [3].

Варто також наголосити, що в XIX столітті в США відносини по визначенню походження дитини регулювалися, головним чином, законодавством штатів. Федеральні ж закони в більшості випадків визначали порядок стягнення аліментів на дітей. Це, в свою чергу, обумовлювало неоднорідність законодавства, існування різних правових норм та принципів, що визначали походження дітей, в різних штатах.

Важливою віхою у становленні інституту походження дитини в минулому столітті в США стало прийняття в 1973 році Єдиного закону «Про материнство і батьківство», яким було встановлено єдині для всіх штатів норми, які визначали підстави і порядок набуття материнства, батьківства, встановлено законодавчі презумпції материнства і батьківства, способи встановлення материнства, батьківства. Названий закон діяв включно до 2000 року, до прийняття його нової редакції.

Отже, аналіз юридичної та іншої спеціальної літератури щодо розвитку законодавства, яким регулюється правовий порядок визначення походження дітей в Сполучених Штатах Америки, умовно можна розділити на декілька етапів, які безпосередньо пов'язані зі становленням країни, як держави, формуванням власної правової системи та загальним розвитком суспільних відносин, значну частину з яких складають внутрішньо-сімейні, батьківські відносини.

Першим етапом вважають період колоніальної залежності країн Північної Америки від Великобританії і датується в межах 1607–1776 рр., коли в США проходив активний процес трансформації англійського загального права, права справедливості і статутного права.

Другий етап – близько 1776 р. – початок XX століття пов'язується із звільненням від колоніальної залежності, характерною рисою якого стало існування різноманітних правових систем на території кожного штату, і відповідно різних правил, що регулювали встановлення походження дітей.

Третій етап – середина XX століття і до тепер, пов'язується з активним розвитком єдиного законодавства, що регулює питання встановлення батьківства і материнства, уніфікацією сімейного права на території США.

Література

1. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. 618 с.
2. Jenkinson S.G. Child Support: A Comparison of the Old and New Approaches LL.M. 2001. P. 53.
3. Hansen Drew D. The American invention of child support: dependency and punishment in early American child support law. Yale Law Journal. 1999 (March). P. 48.

УДК 341.215.4(043.2)

Грабовська Г.М., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ ПИТАННЯ УСИНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Усиновлення є самостійним інститутом цивільного права, головним завданням якого є надання дітям-сиротам та дітям, які залишились у силу тих чи інших обставин без батьківського піклування, благополучних умов виховання в сім'ї. Діти є однією з найбільш незахищених верств населення, особливо під час військових дій, які залишились без турботи батьків, тому, враховуючи складний військовий період в Україні, та зростання кількості дітей-сиріт, необхідно звернути увагу на інститут усиновлення як пріоритетної форми сімейного виховання дітей.

Визначальною ідеєю інституту усиновлення є турбота про дітей, які втратили батьків або з тих чи інших причин позбавлені батьківського піклування, створення для них середовища, яке є характерним для сім'ї.

Проблема усиновлення дітей-сиріт, які позбавлені батьківського піклування, є дуже актуальним питанням в умовах проходження воєнних дій.

Усиновлення – це юридичний процес, під час якого рішенням суду створюються нові, постійні відносини між батьками та дитиною, і який полягає у передачі батьківських прав та обов'язків від однієї родини до іншої, це прийняття у сім'ю дитини на правах народженої, з усіма правами та обов'язками, як з боку дорослих так і з боку дитини.

Усиновлювачам треба принципово усвідомити, що усиновлена ними дитина має такі ж соціальні, емоційні та фізичні потреби, як і будь-яка народжена дитина у родині [1].

Слід наголосити, що усиновлення, як і раніше відбувається на загальних підставах відповідно до порядків та процесів, встановлених постановою Кабінету Міністрів України № 905 від 08.10.2008 р. «Про